

ROMAN

CANFEDA

HZ. FATIMA

SİBEL ERASLAN

CANFEDA
HZ. FATİMA
Sibel Eraslan

TİMAŞ YAYINLARI | 2715
Edebiyat Kitaplığı
Roman Dizisi | 132

EDITÖR
Neval Akbıyık

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

1. BASKI
Mart 2012, İstanbul

12. BASKI
Temmuz 2020, İstanbul

ISBN
ISBN 978-605-08-0136-3
9 786050 1801163

TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
f t i timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT
Altın Kitaplar Yayınevi Matbaası
Göztepe Mah. Kazım Karabekir Cad. No:32
Mahmutbey - Bağcılar/ İstanbul
Telefon: (0212) 446 38 88
Matbaa Sertifika No: 44011

YAYIN HAKLARI
© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Şaşırtıp kalmıştı şair Zebun bin Mestan Efendi...

Nasıl çıktıysa dün geceki yangın, bir nefeste Baş Çarşı'daki tüm dükkânları kül ettiği yetmezmiş gibi, bedestenin ardına yaslanmış iki sokaktaki bütün evleri ve bu arada kaldıkları hanı da perperişan eylemişti. Sırtındaki gecelik, o telaşla ayaklarına geçiriverdiği, kimin olduğunu bilmediği terlikler ve başındaki yün takkeden başka hiçbir şeyi yoktu artık dünyada...

“Hava bu kadar soğuk, gök bu kadar kapalı mıydı hep?” dedi savrulan küllerin arasında amaçsızca dolaşırken. Duman tüten enkaza, sağa sola feryatla koşuşan insanlara baktı çaresizce...

Seyisi ve yoldaşı Nurettin, nereden bulduysa bir battaniye ile yetişmiş, bir yandan efendisini şefkate muhtaç bir çocukmuşçasına kundaklıyor, bir yandan da kendilerini Cidde üzerinden Mekke'ye götürecek kafilenin bu gece yola çıkacağını haber veriyordu.

“Bu gece mi?” diyerek Nurettin'in yüzüne baktı Mestan Efendi... Nurettin'in boyu posu, geniş güler yüzü, sanki ilk kez gözüne değiyordu Mestan Efendi'nin. Zor zamanda sanki bir ermiş gibi her ihtiyacına yetişen bu maharetli gencin boynuna sarılarak ağlamamak için zor tutuyordu kendini.

“Bu halde mi çıkacağız yola Nurettin, şu halimize bak...”

“Hanın sahibi Hacı Salih Efendi’yle Baş Çarşı zabitlerine vardık, zabıt efendilerden mühürlü izinname çıkarttık az evvel. Büyük Hünkâr’dan ve kent valisinden Allah razı olsun, hacca niyetli yolculara eman vermişler, müsamaha layihası yazdırmışlar, işte bütün evrak elimde.”

“Bütün kitaplarım yanmış, gönül sermayem bitmiş Nurettin. Yazı takımlarımı, mürekkep hokkalarımı, defterlerimi bile yitirmişim bu hengâmede. Sanki kıyamet kopmuş... Üstte yok, başta yok, her şeyimiz kül oldu bir gecede. Sen neden bahsedersin?”

“Efendimiz, ne demişler; yolcu yolunda gerek... Bakınız, sizin için uygun birkaç giysi bulup getirdim, şu yün pelerini görüyor musunuz? Bana yolda hediye ettiğiniz bir yüzük vardı ya, işte onu kuyumculara verdim, mütevazı bir yolculuk dengi tuttum bile... Haydi kalkınız, limanın yakınındaki kahvehanelerin sıcağı ocakları, mangalları buram buram tüter şimdi, bir çay içip kendinize gelirsiniz, haydi yaslanınız Nurettininize...”

“Yetmiş iki parça kitabım vardı Nurettin, bin iki yüz sayfalık Divan-ı Zehra’m vardı, kül oldu...”

“Efendimin üzüldüğü şeye bakınız! Burası dünyadır benim akıllı, saygıdeğer sahibim. Yeniden yazarsınız inşaallah, kalem sizin mahir ellerinizde değil mi?”

“Kalem bende de... Sahifeler gitti. Resulullah’ın^(sav) mübarek kızı Fatıma Zehra için kaleme aldığım Divan-ı Zehra’m yandı. Harflerim, kelimelerim yandı bitti, kül oldu.”

“O sahifeler de, Divan-ı Zehra da, sair kitaplarınız da, hem okuduklarınız hem de yazdıklarınızla birlikte... Hepsi sizin içinizde değil mi Efendimiz? Bundan sonra yazacağınız şiirler ve okuyacağınız tüm yeni kitaplar da aynı yerde duruyor. İçinizde, yani kalbinizde... Ha yazmışsınız, ha yazmamışsınız, hepsi gönlünüzde değil mi? Aşkta gayrı ne var ki dünyada Efendimiz? Sizin meşhur sözünüz değil mi; “Aşk imiş her ne var ise âlemde,

gerisi bir kıyl ü kâl imiş.” Dünya, işte bu yangın yeri, külden tozdan bir çadırdır benim mahir Efendim. Günü geldiğinde o çadır da dürülmeyecek mi? Biz yolumuza bakalım...”

...

Şair Zebun bin Mestan’ın, Hz. Fatımatü’z-Zehra ve evlatları için kaleme aldığı Divan, şehrin sanatsever valisi tarafından pek beğenilmiş, Muharrem ayında Hünkâr Hazretleri’ne sunulmak üzere namılı hattat ve müzehhiblere teslim edilmişti. Âlicenap Vali, Şair Mestan Efendi’yi, kaleme aldığı Divan-ı Zehra dolayısıyla ikramlara boğmuş, bununla da yetinmeyip kendisini Hacca göndermeyi vaat etmişti...

Dün geceki yangına kadar, her şey bir rüya güzelliğinde işlerken, uğradıkları bu ağır sınav, Mestan Efendi’nin sanatkârlara mahsus ince bünyesini mahvetmeye yetmişti.

Ya Seyis Nurettin’den işittikleri? Doğru değil miydi bu pırlanta yürekli hizmetkârın sarf ettiği sözler? Madem Fatımatü’z-Zehra’yı ve evlatlarını bu kadar candan seviyordu, bu sevgisini şiirlerle, koskoca bir Divan’la kaim kılacak kadar bağlıydı Ehl-i Beyt’e... Niçin üzüliyordu ki yangında kül olmuş sahifelerine...

Allak bullak olmuştu ruhu...

Henüz yazılmamış bir kitapla, yazılmış olan arasında bir fark yoksa, her şey gönülde olup bitiyorsa, ‘yazmak niçindir’ diye bir soru... Sanki dünyanın kulbu çıkmıştı da tutunacak tek dalı kalmamıştı Mestan Efendi’nin. Nurettin’e uyup limana doğru yürümekten başka çaresi yoktu.

“Doğru dedin Nurettin, biz yolumuza bakalım.”

Şair Zebun bin Mestan Efendi, iyi yürekli yoldaşının desteğiyle vardığı liman kahvehanelerinden birine girer girmez çözülürdü. Üzerindeki ipince gecelikle saatlerdir koşturduğu ayazda buzdan bir heykel kesilmişti de haberi bile olmamıştı. Sair zamanda olsa, çoğu korsan yamağı kaba saba denizcilerin doluştugu, tütün ve

ter kokusu sinmiş bu salaş kahvehaneye adımını bile atmazdı ya, neyse... Şu anda tüm sıcaklığıyla cennet bahçesi gibi gelmişti gözüne. Acayip bir lisanla konuşuyordu kahvehanedekilerle Nurettin; Türkçe, Arapça, İspanyolca karışımı garip bir dil. Kendisini hayret, hatta korkuyla takip eden Efendisine dönerek, beline kadar sarkan kızıl gür sakallı gemiciyi takdim etti:

“Saygıdeğer Efendimiz, sizi Akdeniz’in en yaman denizcilerinden İlyas Reis’le tanıştırayım, kendisi on gün kadar sonra Yafa Limanı’na kalkacak geminin kaptanıdır.”

Selamlaştılar.

Başka zaman olsa, kesin savaş narasıdır zannedeceği gürlek bir haykırıyla bir şeyler söyledi İlyas Reis; arka taraflardaki ocak başından, gök gürültüsünü andıran başka bir sesle cevap geldi.

“Tedirgin olmayınız Efendimiz, Türkler misafirperver kimselerdir, size çay ikram etmek istedi İlyas Reis. Bu konuştuğumuz acayip lisan da Akdeniz’deki tüm gemicilerin bildiği bir dildir. Biraz kaba sabadır, argodur ama her milletten denizcinin anlaştığı müşterek bir lisandır. Üzerinize iyilik sağlık, bendeniz yanınızda hizmete başlamazdan evvel Denizciler Loncası’na bağlı gemilerde iş yaptıydım. İşte çaylarımız da geldi, buyurunuz, şu köşedeki masa, kahvehanenin en sakın yeridir. Öğrendiğime göre, beklediğimiz geminin kalkışı, şehirdeki büyük yangın dolayısıyla biraz gecikebilirmiş. Buyurunuz, şöyle geçelim...”

“Bu, hep böyle miydi Nurettin?”

“Anlamadım Efendimiz, buyurunuz...”

“Yani sen mi bana tabiydin yürüdüğümüz bunca yolda, yoksa ben mi sana tabiydim hep?”

“Ah benim mahir Efendim, siz değil miydiniz Hızır ile Musa Kıssası’na şiirler yazıp günler boyunca bana okuyan? Yoldur bu. Soru mu sorulur? Kim söylemiş, kim dinlemiş, hesabı mı

tutulur? Yolcuya düşen yürümektir, kaderimizde ne varsa o çıkacaktır karşımıza...”

Şu son yarım günde neler öğrenmişti zavallı şair Mestan Efendi. Merkepler yükü onca kitap, genç yaşta kamburunu çıkartan binlerce şiir... Püff... Bir tüy gibi uçup gitmişti de şimdiye kadar hizmetkârdır zannettiği seyisinin hikmetli tesellilerine akıl erdiremeyecek hale düşmüştü, tek bir yangınla... Soru soracak mecali de kalmamıştı. İçtiği üçüncü bardak çayı henüz bitirmemişti ki başı, önündeki tahta masaya düşmüş, şekerden tatlı bir düşün içine ayak basmıştı.

“Tatlı bir serinlik değişirmiş alnıma, iki kaburga kemiğimin arasından ta ayak uçlarıma kadar. Tatlı bir serinlik... Çiğ düşmüş çayırıların üzerinde hafif bir yokuşu çıkıyormuşum, Rodos’ta gördüğüm ‘üzüm toplayan kız’ tablosundaki gibiymiş her şey. Seher vaktiymiş, sepetinden üzümler sarkan sarı bukleli küçük bir kız güttüğü iki koyun ve üç kuzuyla, üzerine çiğler düşmüş bir çayırılıkta yalınayak yürüyormuş. Tıpkı o çok beğendiğim tablonun içindeymişim gibi. Sonra çayırılar bitmiş, düz bir kumsala varmış yolum, kumsalın ilerisinde beyaz kırçıl çakıl taşları... Çakıl taşlarının hemen üzerinde siyahlı beyazlı bir kıl kilim... Kilimin üzerinde önce tanımadığım bir ihtiyardır sandığım, nedense kederli olduğunu hissettiğim bir zat... Yanına yaklaşıncı... Aman Allahım, kalbim duracakmışçasına atmaya başlamış, başım dönmüş, dizlerim titremiş, Allahümme salli alâ seyyidina Muhammedin ve alâ âli seyyidina Muhammed... Evet, bu zat... Evet, Fahr-i Kâinat Efendimiz imiş... Allah’ın salât ve selamı üzerine olsun, ehlini, ailesini, dostlarını kuşatsın... Konuşmuyormuş benimle, lakin kederli bir hali varmış. Bembeyaz nurani bir kundağa sarılı bebeği, bana doğru uzatıyormuş. Konuşmuyormuş, ama hiç konuşmadığı halde, ‘Bu Hüseyin’dir’ diyormuş. Ellerim bin kere birbirine karışarak kucağıma alıyormuşum Cennetin En Genç Efendisi’ni. Kundağın içinden,

gördüğüm göreceğim en parlak incidir misali, bir bebek kırpırdanıyormuş. Kırpırdandıkça kundağı açılıp, boynu hizasında ıslak kum taneleri peydah oluyormuş. Besmele çekip, Cennetin En Genç Efendisi Hüseyin'in boynundaki ıslak kum tanelerini sağ elimle temizleyip üflemeğe çalışıyormuşum. Tanımadığım bir ses, bu kumların, Kerbelâ'da şehit edildiği esnada Hz. Hüseyin Efendimizin mübarek boynuna karışan kum taneleri olduğunu söylüyormuş. Hüzün ve kedere batıyormuşum, eriyormuşum o anda, eriyormuşum..."

...

Destur... Bismillah...

Zabıtarlar onu uyuyakaldığı masadan silkeleyiverdiklerinde az daha aklını kaybedecekti Mestan Efendi. Çam yarması iki adam, ensesinden tutup kaldırdıklarında neye uğradığını şaşırmişti zavallı şair... Az evvel gördüğü mübarek düşün içinden sanki zehirli bir zıpkınla, ölümcül bir kancayla sökülüp çıkarılmış gibi çırpınıyordu ızbandutların elinde. Bayılıvermişti.

Gözlerini açtığında tek kişilik kerpiçten bir hücredeydi Mestan Efendi...

Allahım, neydi bu başına gelen?

Nurettin neredeydi?

Kızıl sakallı İlyas Reis, limanda kendilerini bekleyen gemi?

Kalkmış mıydı yoksa?

Yoksa gene düş mü görmekteydi?

Yok, yok... Bin kere yok. Her şey gerçektir işte! Duvarda gezinen hamam böcekleri, dirseklerinden ıgıl ıgıl akan kan, ah boynu, ah sırtı, sanki üzerinden katırlar geçmiş... İnce geceliği toz toprak içinde, terliklerinden birini yitirmiş o hengâmede. Demir parmaklıklardan başını uzatan bir gardiyan, 'Bu çaput seninmiş efendi' diyerek, daha birkaç saat önce Nurettin'in verdiği yün pelerini fırlatıyor yüzüne.

“Hakkında şikâyet var Zebun bin Mestan Efendi, derdini zabıta amirine anlattırısın artık sabaha...”

“Ama bizi Cidde limanına taşıyacak gemiye binecektik bu gece.”

“Valla ben anlamam gemiden falan. Emir verdiler, gün boyu seni aradık şehrin dört bir yanında, en sonunda limandaki batikhanelerden birinde çıktın. İyi adam olsan, zaten ne ararsın o meymenetsiz yerlerde.”

“Galiba ciddi bir yanlışlık içindesiniz Zabıt Efendi. Ben şairim, kimseyle alıp veremediğim de yoktur. Haşmetmeap Vali Hazretlerinin emannamesiyle misafiriz şehrinizde.”

“Arama emrini çıkaran da Haşmetmeap Vali Hazretleridir.”

“Ama bu nasıl olur?”

“Bunu ‘Divan-ı Zehra’yı ben yazdım’ diye etrafta gururla dolaırken düşünecektin.”

“Hâşâ! Ne gururlanması, ne kibri Zabıt Efendi. Fatıma Zehra’yı kaleme almak bir şair için dünyanın en büyük ikramı, bereketidir, bi-iznillah şereflerin en büyüğüdür, onurların en yücesidir bilen kişiye...”

“Bak hâlâ ben yazdım diye iddia eder durur... Senden gayrı tam kırk kişi daha var efendi! ‘Divan-ı Zehra’yı ben yazdım’ deyip istida veren tam kırk kişi...”

“Allahu Ekber! Nedir düştüğüm bu hal? Ya Rabbi, sen aklıma mukayyet ol!”

“Zebun bin Mestan imiş ismin, bu nasıl uğursuz bir isimdir ki şair olasın, bir de kalkıp Divan-ı Zehra nam, yüksek bir işe talibsin? Hem zebunsun hem mestan. Bizim buralarda, söz meclisten dışarı, kedilere takılan bir lakaptır Mestan. Zebun’u da sersefil olmuş dilencilere söyleriz be adam...”

“Ah sen benim kalbimi yarıp da bir baksan içeri Zabıt Efendi. Mestan, dedemin Kerbelâ’daki İmam Hüseyin Türbesi’nden heybesine koyup da benim doğduğum gün, Bağdat’a getirdiği mübarek bir kedinin ismidir. Hangi mecliste ‘Hüseyin’ dense,

bu kedi koşup Hüseyin diyenin kucağına atlanmış. Muharrem ayı boyunca Kerbela'da 'Hüseyin' diye ağlayanların yanından ayrılmaz, ne bir damla su içer, ne de bir lokma ekmek yermiş. Dedem bu haline dayanamayıp ölmek üzereyken kucaklayıp almış kediyi, başına kulaklarını sımsıkı örtecek bir sargı sarmış ki 'Hüseyin' diye ağlayıp dövünenleri ıstımsın, ıstıtıp de kucaklarına koşmasın. Bir gün kedisiyle kuru ekmek yiyip su içerlerken, Kerbela halkı bunların başı sargılı, acıklı hallerine bakmış, 'Zebundurlar, halleri haraptır, belki dilencidirler' diyerek önlerine bahşiş atmaya başlamış. Kediyle dedemin ismi 'Zebun ile Mestan'a çıkmış... 'Fesühhanallah' derdi dedem, bu bahşişler, ikramlar o kadar bereketliymiş ki, sıkı koşumu olan genç bir deve bile satın alacak kadar... Bağdat'a döndükleri gün dünyaya gelmişim ben. Bu yüzden Zebun bin Mestan'dır ismim."

"Benim gibi yufka yürekli bir zabite anlatma boşuna bu hikâyeleri. Yarın Haşmetmeap Vali Hazretleri kırkınızı birden imtihana çekecek, Divan-ı Zehra hanginizindir sınavacak. Âleme ibret olsun diye, kırkınızı da sanıklar kürsüsünde, halkın huzurunda yargılayacak."

"Hey büyük Allahım! Suçum, günahım neydi ki âlemin elinde heder oluyorum..."

"Söz mü bu şimdi? Fatıma Zehra'nın suçu neydi ki ciğerparelerini kana buladı felek! Hüseyin'in suçu neydi ki mübarek boynu Kerbela kumlarında kanadı? Sen kimsin ki? Elbette sınavacaksın, ne sandın ya?"

Söyleyecek sözü kalmamıştı zavallı şairin...

Gördüğü düşün tabiri gibiydi başına gelenler.

Masumun, masumiyetini savunmak zorunda kalması kadar güç ne vardı yeryüzünde?

Fatıma'yı sevmenin bedeli ne de ağırmış diye sızladı ciğerleri... Sağ eline çarptı gözleri. Kalem tutmaktan eğrilmiş işaret parmağına, incelmış bileğine, uzun yıllar yazı yazmaktan kireç tutup

çolaklaşmış dirseğine baktı. Hırsızlıkla mı suçlanıyordu şimdi bu sağ kolu? Masumiyetini ispat edemezse şayet... Kesilecek miydi maazallah bu el, kol... Hayat, şiir, söz... Bu eliyle mi temizlemeye kalkmıştı Hüseyin'in boynundaki Kerbela kumlarını! "Sen kim, Hüseyin kim, sana mı kaldıydı Ehl-i Beyt'e sevdalanmak? Ehl-i Beyt'i yazmak kolay iş miydi ki kalkıştın, gör bak başına gelenleri" diye sızlandı... "Hey benim sağ elim" dedi iç geçirerek...

Düşten gerçeğe... Neydi bu başına gelenler?

Kalktı, abdest aldı, ağlayarak boyun büktü Rabbine...

Bildiği tüm sanatları unutmuştu...

TEVBE İSTİĞFAR İLE BAŞLARIM

Tam tamına kırk mesel söyleyecekti Vali'ye, zavallı şair Zebun bin Mestan Efendi. Divan-ı Zehra adlı kitabı kendisinin yazdığını ispat edebilmek için tam tamına kırk gün sürecek kırk mesel... Halkın huzurunda, elleri ibret olsun diye zincirlenmiş halde, gözleri yerde, mahcubiyetle anlatmaya başladığında ilk meselini, avamın diline düşmenin ne demek olduğunu ta şahdamarında hissetmişti. Seyre gelenlerin çoğu, haliyle alay edip gülüşüyor, kimisi lanet edip tükürüyor, kimisi de çürük lahana, havuç-çerden çöpten ne bulduysa artık- ayaklarının dibine fırlatıyordu. Hem Sünniler, hem Şiiler vuku bulan hadiseye kızıyor, olayı işiten bazı fıkıh hocalarıysa "Şuara Suresi'nde şairlerin niçin yerildiğine dair güzel bir ibret işte" diye ayıplıyordu zavallı şairi.

Zebun bin Mestan'ın, eli ayağına dolanmıştı, "Fatıma Zehra'yı sevmenin hesabını vermek, dünyada bile bu kadar zorken, acep yarın ruz-ı mahşerde ne halt edeceğiz?" diyordu.

"Sevenim çoktur sanırdım, Rabbimden başka kimsem yokmuş heyhat" diyerek baktı kızgın kalabalığa.

"Buradan sağ salım çıkabilirsem bir daha tek beyit bile yazmayacağım" diye nezrederek başladı mesellerini okumaya.

Evvela yerleri ve gökleri altı günde yaratan Allah'ı takdis edip hamd ü senalar etti. Hz. Âdem'den^(as) Hz. Muhammed'e^(sav) kadar geçen tüm peygamberleri tek tek selamlayıp Hz. Hızır'dan desturlandıktan sonra başladı ilk meselini okumaya...

1- NERGİS HAN MESELİ

Vardığı, varacağı hiçbir menzile, sadece kendisi olarak çıkıp dayanmaz insanoğlu.

Ardında ve içinde o güne kadar taşıdıklarıyla birlikte gelir. Nice kalabalıklar, yaşananlar ve henüz yaşanmayanlar, sarf edilmiş sözler ve biriktirilmiş nice yutkunmalar, itiraflar ve suçlamalar, onur ve ihanet, kırık teraziler, kan ve gül, gök ekinler, yaş çayırılar, yanmış nice ağaçlar, kediler, atlar, zirvesi hep merak edildiği halde hiç çıkılmamış dağlar, en diplerine kadar batılmış okyanuslar, kumsallar ve çöller, krizantem yapraklarıyla deve dikenleri, tahterevalliler ve kaydıraklar, aynalar ve kibritler, kına ile kefen, balina dişleri, kelebek tozları, kalemler ve defterler, yaz ile kış, geceler ve gündüzler, boğa ve yay burçlarının arasındaki çekişmeler, ezberlenmiş şarkılarla kurutulmuş karanfiller, mermilerle kurdeleler, su çekilen kuyularla niyet çekilen oklar, anılar, rüyalar ve hayaller... Bunların hepsiyle birlikte gelip dayanırız vardığımız yere...

Ceplerimiz, çekmecelerimiz, bavullarımız ve kalplerimizdeki binbir odayla gideriz bir yerden diğerine...

Gittiğimizi sanırız.

Oysa doğru kelime, gitmek değil, taşımaktır der arifler...

Kerbela kenti de binbir dertli yolcusunun gidip de vardığı bir menzilden çok, gelip de taşındığı bir kaba benzerdi bu yüzden, Nergis Han'ın sahibi Hüsrev Bey'in nazarında...

Büyük dedelerinin asırlar öncesinde sadece birkaç çadırdan ibaret olarak konakladığı bu kederli durak, belli başlı yolculuk merkezlerinden birisi olup çıkmıştı zaman içinde: Nergis Han...

Kim bilir kaç kere yakılıp yıkılmış, kaç zalimin hoyrat pençesinde tarumar edilip, kaç vefalı amirin eliyle tamir olmuştu bu şehir. Her milletten, her renkten, her tarikattan insanı olurdu Kerbela'nın. Çoğu kez niza içindeki Ehl-i Sünnet ile İsna Aşeriyye bile burada itişip kakışmaktan vazgeçer, Ehl-i Beyt aşkıyla yanıp tutuşmaktan, diğerine çatmaya takat getiremezdi. Bir yıkılır, bir kurulurdu Kerbela... İnsan kalbine benzerdi bu haliyle...

Kaç emirin işaretiyle paramparça doğranmış, kaç sultanın ikramıyla yeniden kurulmuştu...

“Biri yıkar, biri kurar, biri yakar, biri âbâd eder” derdi kendi kendine, âdeti üzere her imsak vakti kandil yağlarını kontrol ederken Hüsrev Bey.

Mütevazı ve sebatkâr biriydi, tıpkı hizmet gördüğü ihtiyar hana benzerdi. Yürüme mesafesiyle, İmam Hüseyin Türbesi'nin yirmi otuz dakika kadar güney uçlarındaki misafirhanelerin oluşturduğu küçük mahallede, hacıların çoğu kez ısınmak, arada sıradaysa çay demlemek için yaktıkları mangalların ve gece dersleri boyunca fasılasız tutturdükleri binbir esanslı tütsülerin kokusunun insanın başını döndürdüğü her saat, bin yıl gibi geçirdi.

Her şey çok ağır, nezaketle, ihtiramla işlerdi bu mahallede. Zaman, parmak uçlarına basarak gezinirdi kumsallarda ve hurma bahçelerinde, hatta Fırat'ın kıyılarında bile...

Hacıların çoğu, tıpkı Mekke'deki Harem-i Şerif'te olduğu gibi, Hz. Hüseyin ve Ehl-i Beyt'in mukaddes hatırasına hürmeten, Kerbela'nın kumsallarında da yalınayak gezerlerdi. Elbiselerindeki güveyi bile öldürmeye kıyamaz, yolda diken olsa belki kırılır

diye dikkat edip etrafından dolanarak geçerlerdi. Hac dönüşünde veya öncesinde uğradıkları Kerbelâ'da sanki ihramdaymışlar gibi, edebe riayet ederlerdi...

Her şey ama her şey, ağlamaya sebep olabiliirdi burada. Aniden yağan bir yağmur veya suyu çekilmiş bir kuyu, secdeye vardığınızda parmaklarınızın yanından usulca geçen bir akrep veya akşam ezanlarında ikram edilen hurma... Hele kâselerin içine ancak birer parmak kadar konulan zemzemlerin dağıtıldığı esnada, birdenbire hıçkırmaya başlayarak dövüne dövüne ağlayanlar mı dersiniz, kendini yerden yerde atarak bayılanlar mı...

Herkes ve her şey ağlardı Kerbelâ'da.

Bu yüzden Nergis Han da tıpkı yaslandığı diğer misafirhaneler gibi, metruk bir mahviyet görüntüsüyle, kırgınca bakardı ufuklara. İkindiyle akşam arasında kızıl gül yaprakları dökülürdü sanki göklerden. Dalgalı bir denizin taranmış saçları gibi oluk oluk kıvrılan kum tepeleriyle çöl, esrarengiz bir hal alır; kızılılık, Türbe ve çevresindeki cümle çadırları, hanları, seyyar tenteleri an be an ele geçirirdi. Misafir kervanlarının en ziyade tercih ettiği konaklama yerleri hanlardı Kerbelâ'da. Halkın dilinde "yolgeçen hanı" olsa da isimleri, kimse Kerbelâ'dan geçemez, tam anlamıyla onu burada bırakıp gidemezdi sonrasına...

Yolcu hanlarının önden ve arkadan iki çıkış kapısı vardı ki ön yüzlerinde, Türbe'ye çevrili olan yüksek tahta kapıların sağ ve sol yanındaki su damacaneleri, misafirlerin abdest alıp doğruca Türbe'ye geçmeleri için her daim taze su ile dolu olurdu. Nergis Han'da da böyleydi, tıpkı hemen aynı sokağa yan yana dizilmiş Kadiriye Han, Lale Han, Zehra Han gibi...

Asıl hayat... Asıl hayatsa hanların arkadaki çıkış kapılarında yaşanırdı. İhtiram gereği, Türbe'ye bakan ön kapılara konulmayan her türlü eşya ve tezgâh buradaydı; hacıların denkleri, erzak depoları, seyyar satıcılar, tüm arka duvarlar boyunca çakılmış kancalar, kancalara organlarla bağlanmış at ve katırlar, tahta

tırabzanların arkasındaki samanlıklara çökmüş geviş getiren yorgun ama sabırlı develer ve hacıların ihtiyaçlarını görecek demirci, hallaç, berber, kuyumcu, kurbançı cinsinden birkaç mütevazı esnafla... Misafirhanelerin önü Türbe'ye, ardı ve güneyi ise hayatın mecburiyetine bakardı.

“Eee...” derdi Hüsrev Bey mazerete binaen; “yası tutabilmek için hayatta kalmak gerek...”

Ama artık o kadar çok dünya günü geçmişti ki İmam Hüseyin'in şahadeti üzerinden... Yas tutmak için mi hayattaydılar, yoksa hayatta kaldıkları için mi yas tutuyorlardı, çoktan bırakmışlardı bu soruları. Kerbelâ'da yas hayat, hayat da yastı, yüzlerce yıldır birikmiş bir deniz gibi...

Bazen gözlerini kısıp güneydeki tepelerin ardında bitimsiz gibi duran kumsallara bakar, sakallarına değen tuz kokulu rüzgâra da söylerdi aynı şeyi: “Nefsimin ve şeytanın beni çeldirmesinden Allah'a sığınırım, ama burada evvel zamanlar içinde derin bir deniz vardı zannederim.”

Zannetmekten korkardı, ürperirdi aslında Hüsrev Bey. Ta çocukluğunda Hacı Dedesiyle kadim dostu Necefli Kör Derviş arasında geçen konuşmadan almıştı öğüdünü:

“Dünyanın zanlarına karşı benim gibi kör olmazsan Sırat Köprüsü'nü geçemezsin Ağam” demişti Necefli Bilge... “Tevekkül ve rıza olmazsa, bu hanın ardındaki Kapı'da bekler durursun, oyalanır kalırsın, zannı bırak da Türbe tarafına geçiver, ört gözünü dünyaya, aç kalbini bekaya...”

“Beka nedir?” derdi kendi kendine Hüsrev Bey... Necefli Kör Derviş'i ne zaman hatırlasa, altı yaşındaki bir çocuğa dönerdi... “Beka nedir? Altmış küsur yıl yaşadım Kerbelâ'da, nice hikâye dinledim şu dergâhın başında, yine de Türbe tarafına hakkıyla geçemedim.”

Sonra da ağlardı için için...

Buradaki çoğu kişi gibi sürekli kendini sorgulayıp suçlayan, Türbe'ye el sürüp yanıp yakılırken bile kalbi kendini imtihana çeken çilekeşlerden biriydi Hüsrev Bey. Alnındaki secde izine, göz çukurlarındaki tuzlu su kuyularına rağmen asla kendinden emin olamayan bir adamdı o...

Kandil yağlarını kontrol ederken oğlu Behzat geldi yine aklına: Ne vardı Kerbela'dan daha iyi bu yeryüzünde ki kalkıp yollara düşmüştü biricik evladı?

Büyük dedelerinin belki beş yüzyıl önce ailece gelip kendilerini adadıkları bu mukaddes beldeden geçip de gidecek neresi olabilirdi cihanda? Mekke ve Medine'den sonraki tüm yolları kâinatın, Kerbela'ya çıkıp dayanmaz mıydı? Hem kendisinden sonra kim bakıp uyandıracaktı bu kandilleri? Hancılık! Dede mesleğiymiş onları. Gel de bunu Behzat'a anlat. Kendisinden sonra Nergis Han'ın hacılarını kim bakıp gözetecek, düşündükçe kalbi duracak gibi oluyordu.

Nasip... Ah nasip!

Demek ki ailesinin nasibi kalkmıştı Ehl-i Beyt'e hizmetten... Aman Allahım, ne kusur işlemişti ki şu garip Hüsrev kulun? Oysa eşi iffetli Yasemin Hatun, bir kez olsun abdestsiz emzirmemişti yavrusu Behzat'ı. "İyi ki bugünleri görmedi, kahrından inme inerti yüreciğine" dedi hayıflanarak...

Tek evladı Behzat, tam kırk gün önce kitaplarını, mürekkep hokkalarını ve divitlerini toparlayıp vedalaşmıştı babasıyla. Öpmek için eğildiğinde, Hüsrev Bey ilkin elini vermek istememiş, sonra gene kıyamamış, saçlarını koklayarak son kez bağrına basmıştı evladını.

"Her şey o Mağribi Hacı'nın Kerbela-i Şerif'e ayak basmasıyla başladı aslında" diye düşündü. Hüsrev Bey... Nergis Han'da kaldığı misafir odası, Behzat'ınkiyle yan yana olan bu Mağribi Hacı, -seyyah mıymış, haritacı, defineci miymiş neymiş, neu-

zubillah sihir ve tılsım işleriyle uğraşmıyordur inşallah, dünyada gezmediği diyar, görmediği memleket yok imiş, geceler ve gündüzler boyunca oğulcuğuna anlatırmış da anlatırmış, sözleri hikâyeleri bitmezmiş, diğer misafirlerden öğrendiğine göre tam bin tane mesel, menkıbe, kıssa varmış ezberinde- ne yapmış etmiş, oğulcuğunun gönlüne girmiş, en nihayetinde aklını çelerek kendisine kâtip etmiş, sonrasında da peşine takarak geçip gitmişti ne yazık...

Güya İstanbul'daki Büyük Hünkâr'a varıp arz edeceği şiirli bir yıldıznamesi, haritalar atlası varmış, hasbetenlillah gök dürbünü yapacmış güya... Şam Valisi de kendisini tutarmış, bak sen bak şu Mağribi'nin işlerine... Kerbela'nın ihtiyaçlar listesini ve imar meselelerini koskoca vali tutup ondan سوال edecekmiş. Kerbela'dan çıkıp önce Şam'a, oradan Diyar-ı Bekir'e, oradan da İstanbul'a geçeceklermiş.

“Şam'da olsalar gerek” dedi kahrıyla... “Kerbela'nın ihtiyaç ve imar mevzularını arz edeceklermiş valiye. Hah!”

“İhtiyaçlar ve İmar” diye söylendi asabi bir şekilde Hüsrev Bey. “Bunların hepsi siyaset... Siyasetle mi varılır Türbe'ye? İhtiyaç ve imar, Türbe'nin arka kapısındaki işlerden... Biz Behzat'a aşkın kapısında sabırla beklemeyi hakkıyla öğretememiştik ki Nergis Han'ın kapısına kilidi vurdu da geçip gitti. Ah, bu dünyanın kendisi bir handır, bilmez ki Behzat!”

Odaların revaklarla birbirinden ayrılan tüm çıkışları geniş bir iç avluya açılırdı Nergis Han'da. Avlunun orta yerinde küçük bir fiskiyeyle serinleyen, sarı kesme taşlardan örülmüş dikdörtgen bir havuz, havuzun hemen etrafını çevreleyen misafir peykeleri... “Birazdan gelip doluşurlar” dedi peykeleri düzeltirken Hüsrev Bey. Avlunun sol yanındaki duvarlara baktı, asma katlar halinde tertip edilmiş bölümlerde hâlâ uyuyan misafirler olduğunu fark edince, “Çay demlesem ya da süt ısıtsam iyi olur” dedi, “birazdan uyanırlar, sabah namazından sonra sızıp kalmışlar.” Tüm

geceyi zikir ve sohbetle geçirdikten sonra namazın ardından uyuyakalırdı pek çoğu...

Hanın arka kapısındaki mutfaklara yöneldiğinde, cılız güneşin yavaş yavaş ısıttığı bahçelerde görünce onu... İrkildi...

“Behzat! Sen misin?” diyerek koşuverdi hurma bahçelerine doğru. Beyaz entarisi ve başındaki mavi sarığıyla, sabahın ilk şarkılarını söylemeye başlamış boz kuşların arasında sırtı Hüsrev Bey’e dönük bu delikanlı... Hayır, oğlu Behzat değildi... Ne ki yüzünde güller açarak döndü ihtiyar adama...

“Ben Haşım, Ağacan...” dedi, hürmetle ellerine sarıldı. “Yan taraftaki Lale Han’da kalıyorum. Sizin bu bahçeniz bana hep memleketimi hatırlattığı için habersizce girdim, kusura bakmayınız. Hiçbir şeye elim değmedi; sabahı seyrediyordum, ağaçları, kuşları dinliyordum, ağaçların ardındaki çöl kumsallarını içitmeye çalışıyordum...”

Eğilip ellerine sarılan delikanlının saçlarını öptü Hüsrev Bey de... Oğlunu öpermiş gibi...

“Süt içer misin?”

Mutfağın girişindeki şeker ve tuz küplerine yaslanarak onu seyrediyordu Haşım... Yaşlı adam ocaktaki is tutmuş bakraçtan kepçeyle süt çekerken, “Salât ve selam üzerine olsun Sevgili Efendimiz, bir gün yolda giderlerken, önünden hızla koşuşan çocuklardan birini yakalayıp saçlarından öpüvermiş. Sahabesi sormuşlar: ‘Kimdir bu çocuk ya Resulullah?’ Gülümseyerek ‘Bizim Hasan’ın oyun arkadaşlarından’ demiş... Şimdi ben de seni öyle sırtın dönük halde bahçede görünce oğlum Behzat’ı hatırladım. Sen yaşlardaydı... Gideli kırk gün oldu ama hasreti yüreğimi yakıyor...”

“Ben de uzaklarda bıraktığım anamı, sılamı özlüyorum ama işte yollar var. Yollar ve kaderler var. Bazen bile bile çıkarız, ama aslen felektir bizi çıkaran yollara...”

“Kader de oğul, kader de şuna... Yolun hakikati, kaderde gizlidir. Yolcu yola ilhak olur. Kiminin yolu şerefe, kiminin yolu ihanete çıkar. İş ki, imanda sebat edesin, tıpkı Kerbela türbesinin Şahî İmam Hüseyin gibi...”

“Sana geldiğim diyardan bir şey göstereyim mi Hüsrev Baba?”

Kirlenmiş önlüğünü boynundan çıkarıp çamaşır küfesine attı ihtiyar adam:

“Sıcak sıcak iç bakalım, süt ilimdir genç adam, göster bakalım sıla hatıranı şu yaşlı hancıya...”

Haşim, dibi sahtiyanla sağlamlaştırılmış heybesinden, avuç içi büyüklüğünde, kemiksi oval bir kutuyu çıkarmıştı bile... “Bak, bu bir deniz kabuğudur Ağam. Memleketim Kuşadası’ndan getirdim, anacığımı özlediğimde bunu kulağıma dayarım... Bir dinle bakalım ne diyecek sana?”

Hüsrev Bey, pek çok kez hayalini kurduğu denizden söz açılınca heyecanlanmıştı... “Kuşadası nerededir, İstanbul’daki Büyük Hünkâr’ın hükmettiği vilayetlerden midir yoksa?”

“Evet” anlamında başını sallarken, saçlarını sağ kulağının ardına sıkıştırarak deniz kabuğunu nasıl dinleyeceğini gösterdi Hüsrev Bey’e Haşim... “Dinle bak, oğlundan haberler işitecek misin bakalım.”

Necefli Kör Derviş’in önündeki gibi altı yaşına geri dönmüş kadar çocuktuk o anda Hüsrev Bey.

“Bismillah” diyerek, delikanlının uzattığı deniz kabuğunu ihtiyar kulağına dayadı hiç tereddütsüz...

“Vuuu...” “Huuu...”

“Sanki Fırat kenarında rüzgâr esiyor... Sanki dalgalar kıyıya vuruyor da ‘huu’ diye tesbih çekiyor... Bu taşın içinden nehir geçiyor. Bu deniz kabuğunda Fırat’ın sırrı saklanmış. Denizi içinde taşıyor bu küçük kabuk. Şu küçük taştaki aşka bak sen.